



BISKUPSTVÍ KRÁLOVÉHRADECKÉ

diecézní organolog

Velké náměstí 35, 500 01 Hradec Králové, tel.: +420 607 935 859, e-mail: uhlir.varhanik@tiscali.cz

Č.j.: BiHK-12/2015

Dne: 13. 2. 2015

Římskokatolická farnost

Harrachov

P. Ivo Kvapil

Věc: **Odborné posouzení varhan ve farním kostele sv. Václava v Harrachově**

Dvoumanuálový mechanický nástroj postavil **Johann Antonín Barth** z Dolní Olešnice v roce **1826** za 769 zl. Nástroj má dochovanou tuto dispozici:

I. manuál (C - f3, 54)	II. manuál (C - f3, 54)	Pedál (C - a, 18)	
Portunal 8´	Copula 8´	Subbas 16´	
Gamba 8´	Copula 4´	Burdonbas 8´	
Principal 4´	Principal 2´	Oktávbas 4´	
Dulce 4´			
Quinta 3´			
Octav 2´			
Rauschquint 2x			
Mixtur 3x	spojka přetahem horního manuálu		

Ve farní kronice je zaznamenáno toto původní označení rejstříků:

Hlavní stroj: Bourdunfl. 8´, Viola di Gamba 8´, Principal 4´, Dulciana 4´, Quinta 3´, Octav 2´, Quinta 1 1/2´, Mixtura 3x, 1´

Pozitiv: Copula maj. 8´, Copula min. 4´, Principal 2´

Pedál: Subbas 16´, Octavbas 8´, Octav 4´

Z písemných pramenů se dozvídáme o opravách varhan v minulosti:

1833 - ladění J. Barth (s. 337)

1850 - oprava J. Barth za 150 zl. (s. 165, 166, 167, 348)

1875 - oprava Franz Kunz

1895 - oprava Wenzl Lorenz

1897 - oprava J. Fries z Trutnova

1917 - oprava J. Koblíř

1942 - oprava a prospekt Karl Berschdorf, Nisa

Nástroj je vestavěn do monumentální varhanní skříně, opatřené bílým nátěrem a zlacenými řezbami. Hrací stůl stojí volně uprostřed kůru. Vzduchovou soustavu tvoří původní klínový měch, umístěný za varhanami, doplněný ventilátorem německé firmy Laukhuff.

Nástroj je vzácně dochován v původním stavu. Jedná se zejména o píšťalový fond, který je kromě prospektových píšťal původní. Drobné změny se v minulosti realizovaly pouze na hracím stole, kde jsou již novější klaviatury, bočnice, popisy manubrií a notový pult.

Varhany jsou sice dosud funkční, ale nutně potřebují důkladnější opravu. Ve špatném stavu je zejména vzduchová soustava, kde se projevují značné netěsnosti a závada na regulaci vzduchu. Závady se projevují také na hracím stole, kde je zapotřebí opravit potahy kláves a vyregulovat chod traktury. Vlivem dlouhodobé absence údržby je celý nástroj silně znečištěn, rozladěn a lokálně napaden červotočem. Z těchto důvodů je i celkový zvukový obraz nevýrazný, jednotlivé píšťalové řady jsou intonačně nevyrovnané a pléno nástroje je neuspokojivé.

Přesto je hodnota nástroje v Harrachově poměrně značná. Jedná se prakticky o jeden z mála dochovaných nástrojů varhanáře J. A. Bartha, který postavil v okolí několik zajímavých nástrojů. Bohužel všechny jeho další dvoumanuálové nástroje jsou již dnes nefunkční nebo zcela zanikly. Nástroj v Harrachově se tak stal významným dokladem řemeslné úrovně tehdejšího varhanářství a pozoruhodná je i jeho výtvarná stránka.

Souhlasím se záměrem opravit tento nástroj a zachovat jeho původní podobu pro další generace.

Václav Uhlíř, diecézní organolog